

ПРОБЛЕМИ СТРАХУВАННЯ МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ СТРАХОВИМИ БРОКЕРАМИ В УКРАЇНІ

У сучасних економічних умовах дуже важливу роль у функціонуванні страхового ринку України відіграють страхові брокери, які надаючи посередницькі послуги, створюють конкуренцію між страховими компаніями, що, у свою чергу, стимулює розвиток самого страхового ринку.

Отже, страховий брокер - це посередник, що дає поради своїм клієнтам (страхувальникам) і укладає угоди від їхнього імені. Відмінності страхового брокера від страхової компанії та страхового агента наведені в табл. 1.

Таблиця 1

Відмінність страхового брокера від страхової компанії та страхового агента

Страховий брокер	Страховий агент	Страхова компанія
Мета брокерської компанії - пропонувати страховий поліс і представляти інтереси клієнта протягом терміну його дії.	Мета агента – реалізувати страховий поліс своєї страхової компанії.	Страхова компанія пропонує лише свої послуги
Надає об'єктивну інформацію про страхові компанії.	Надає інформацію яка є вигідною для страхової компанії.	Пропонує страхування по стандартним схемам.
Гарантує укладання угоди з надійною страховою компанією.	Гарантує укладання договору зі своєю компанією.	Пропонує страхові послуги за стійкими розцінками
Скорочує витрати при оплаті страхових внесків.	Не пропонує скорочення витрат клієнта при оплаті страхових внесків.	Скорочує витрати при оплаті страхових внесків

Джерело: складено за даними [1, с.57]

Далі розглянемо, як розвивався інститут брокерів в Україні в кількісних показниках. Динаміка кількості страхових брокерів України в 2003-2017 роках наведена на рис. 1.

З наведених даних видно, що кількість страхових брокерів на українському страховому ринку за аналізований період суттєво зменшилася. Загалом тренд

динаміки кількості страхових брокерів свідчить про негативну тенденцію: так протягом 2003-2017 років кількість страхових брокерів знизилася на 24 одиниць або на 30%.

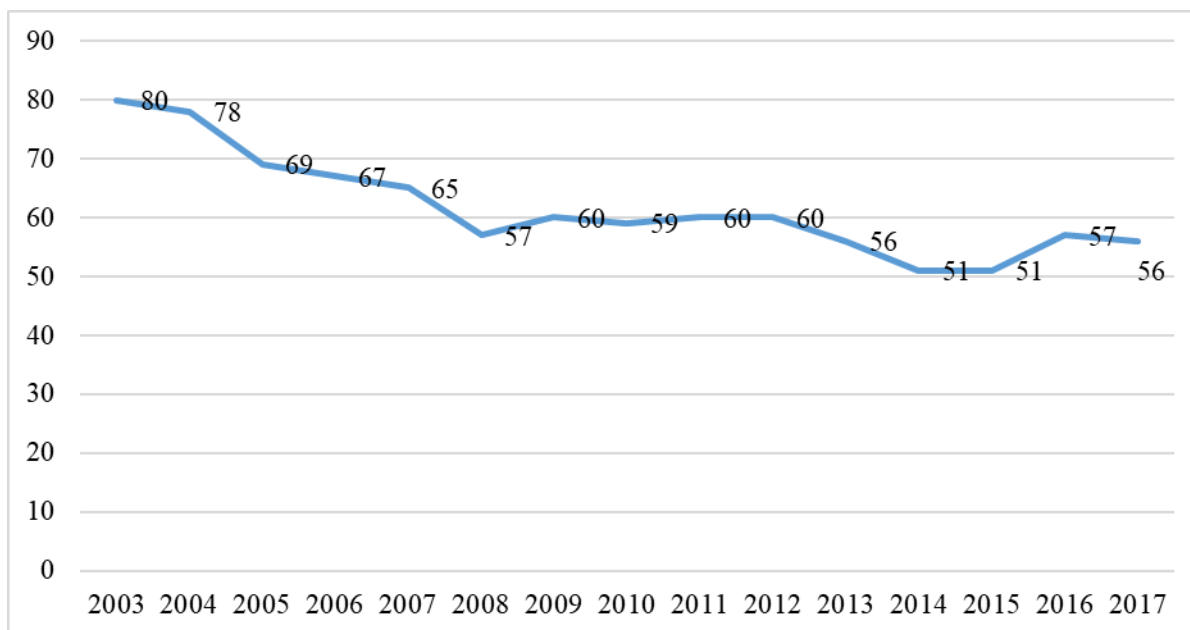

Рис. 1. Динаміка кількості страхових брокерів в Україні протягом 2003-2017 рр. [2; 3]

Важливим показником, який свідчить про розвиток інституту страхових брокерів, є співвідношення між кількістю страхових брокерів та кількістю страхових компаній (таблиця 2). Як бачимо, співвідношення кількості страхових брокерів та страхових компаній у 2003 р. в Україні становило 1:4,5, тобто на одного брокера припадало понад 4 страхових компаній, а у 2017 році – 1:5,3, відповідно на одного брокера припадало понад 5 страхових компаній. При цьому в динаміці відбувається зменшення кількості, як страхових компаній, так і страхових брокерів.

Таблиця 2

Співвідношення між кількістю страхових брокерів та кількістю страхових компаній в Україні в 2003-2017 рр. [2; 3]

Рік	Кількість страхових брокерів	Кількість страхових компаній	Співвідношення страхових брокерів та страхових компаній
2003	80	357	1 : 4,5
2004	78	387	1 : 5,0
2005	69	398	1 : 5,8
2006	67	411	1 : 6,1

Продовження таблиці 2

2007	65	446	1 : 6,9
2008	57	469	1 : 8,2
2009	60	471	1 : 7,9
2010	59	456	1 : 7,7
2011	60	445	1 : 7,4
2012	60	414	1 : 6,9
2013	56	407	1 : 7,3
2014	51	382	1 : 7,5
2015	51	361	1 : 7,1
2016	57	310	1 : 5,4
2017	56	294	1 : 5,3

Необхідно відзначити, що як показує світовий досвід, кількість незалежних страхових посередників має бути на порядок вище кількості страховиків. Наприклад, у Великій Британії працює понад 9000 страхових консультантів та брокерів. У Польщі на 68 страхових компаній доводиться 1200 страхових брокерів, не рахуючи агентів [4].

Тому, якщо взяти за правило формулу, за якою на одного страховика повинно припадати десять страхових брокерів, то на ту кількість страхових компаній, що зареєстровані в Україні станом на 2017 рік, має припадати близько 2940 зареєстрованих страхових брокерів. Отже, кількість брокерів, що працюють на страховому ринку України, за стандартами розвинених країн є досить низькою.

Далі розглянемо статистичні дані щодо страхування міжнародних морських перевезень. Так, згідно з даними Global marine insurance report 2017, підготованих IUMI (International Union of Marine Insurance – Міжнародний союз морського страхування), страхові премії з морського страхування становили у 2017 році 28,5 млрд. дол. Розподіл страхових премій за основними видами морського страхування наведено на рис. 2.

За останнє десятиліття воно подвоїлося і до 2017 року сягнула одинадцяти одиниць за рік. Тому рівень аварійності флоту - критичний фактор для глобальної економіки і об'єкт пильної уваги страховиків.

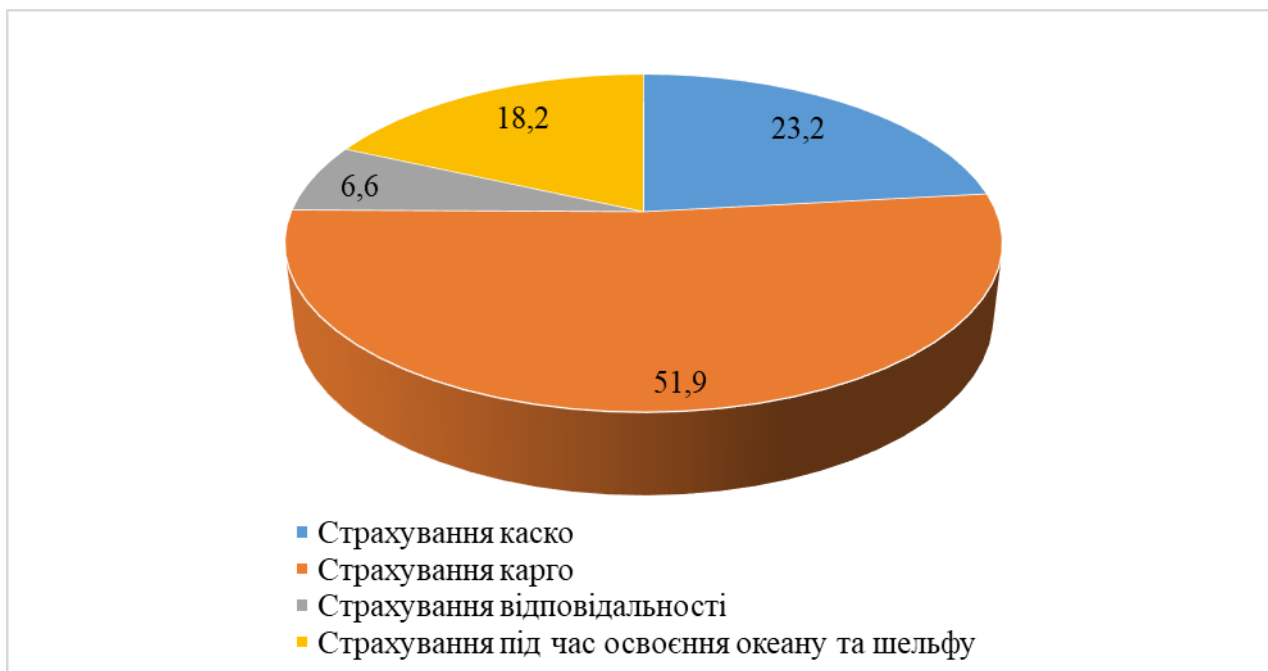

Рис. 2. Структура страхових премій із морського страхування за видами в 2017р. [5]

На рис. 3 відображено розподіл страхових премій із морського страхування в 2017 році за регіонами. Слід зазначити, що за останнє десятиліття епіцентром втрат світового флоту стали морські води Південного Китаю, Індонезії, Індокитаю і Філіппін. У 2017 році тут загинуло 22 судна, що склало чверть всіх корабельних аварій за рік. З року в рік зростає кількість загиблих суден і в районі Східного Середземномор'я і на Чорному морі.

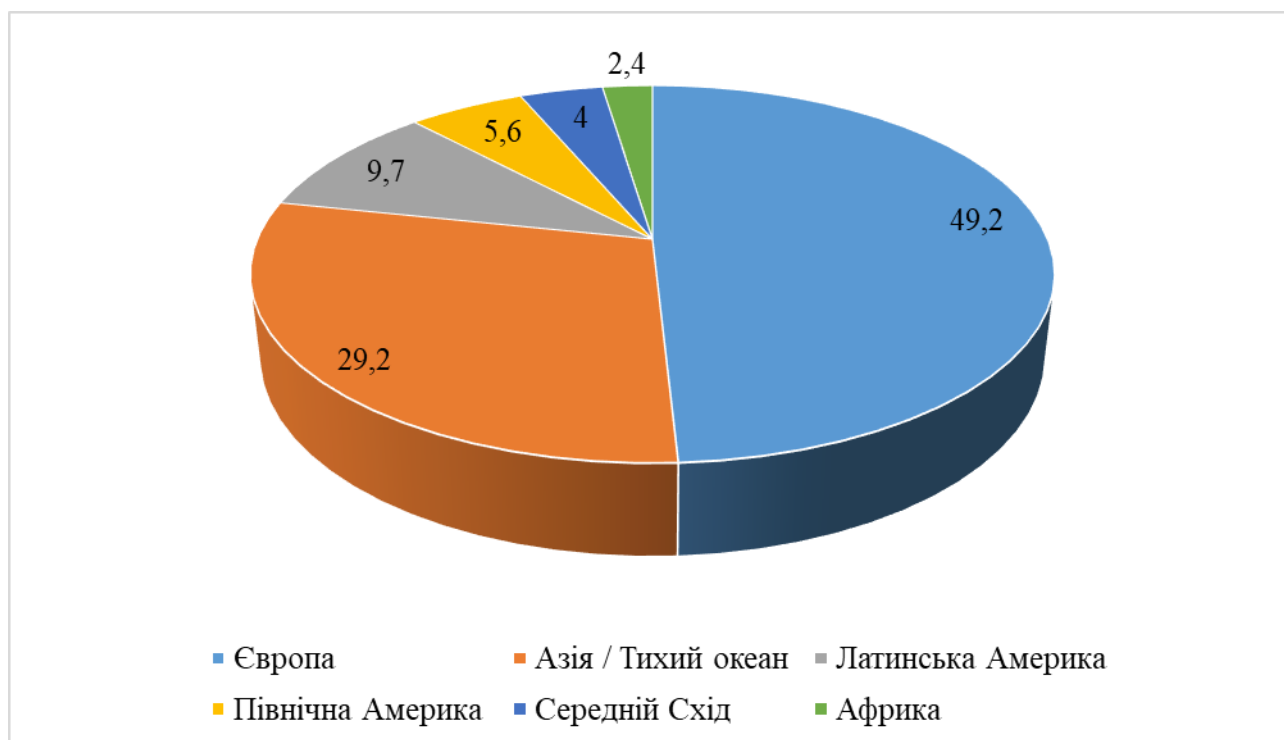

Рис. 3 Структура страхових премій із морського страхування за регіонами у 2017 р. [5]

Страховий брокер виступає посередником на ринку страхових послуг. У більшості випадків страховий брокер виступає уповноваженою особою страхувальника, як його представник чи консультант. Посередницька діяльність страхових брокерів може включати консультування, експертно-інформаційні послуги, роботу, пов'язану з підготовкою, укладанням та виконанням договорів страхування, в тому числі щодо врегулювання збитків у частині одержання та перерахування страхових платежів, страхових виплат та страхових відшкодувань.

Важливим видом морського страхування є страхування вантажів. В Україні застосовуються три типи стандартних умов страхування вантажів, що перевозяться морським транспортом: страхування з відповідальністю за всі ризики; страхування без відповідальності за ушкодження, крім випадків катастрофи; страхування з відповідальністю за окрему аварію. Під час страхування вантажів, що перевозяться морським транспортом, слід враховувати правила Incoterms. В Incoterms-2010 існують лише два терміни, пов'язані із страхуванням – CIF і CIP. Відповідно до них продавець зобов'язаний забезпечити страхування в інтересах покупця.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Климюк О. М. Роль та діяльність страхового брокера в розвитку страхового ринку України / О. М. Климюк, О. О. Дадак // Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. Ґжицького. - 2010. - Т. 12, № 2(5). - С. 56-59.
2. Ліга страхових організацій України: офіційний сайт. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: // <http://uainsur.com/>
3. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: офіційний сайт. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/>
4. Приказюк Н. В. Діяльність страхових брокерів в Україні та її регулювання / Н. В. Приказюк. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1780>
5. Global marine insurance report 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://cefor.no/globalassets/documents/statistics/iumi-statistics/2018/monday-1155-seltmann_final.pdf